

Folkhälsomyndigheten

Covid-19: Kompletterade anpassningar av smittförebyggande åtgärder inom vård- och omsorg

2021-06-28

Denna titel kan laddas ner från: www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/. En del av våra titlar går även att beställa som ett tryckt exemplar från Folkhälsomyndighetens publikationsservice, publikationsservice@folkhalsomyndigheten.se.

Citera gärna Folkhälsomyndighetens texter, men glöm inte att uppge källan. Bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten. Det innebär att du måste ha upphovsmannens tillstånd att använda dem.

© Folkhälsomyndigheten, 2021.

Artikelnummer: 21146

Om publikationen

- Detta dokument riktar sig till regionernas smittskydds- och vårdhygienenheter samt medicinskt ansvariga sjuksköterskor och socialchefer i kommuner.
- Dokumentet är en komplettering Anpassning av smittförebyggande åtgärder inom vård-och omsorg med hänsyn till vaccination och epidemiologiskt läge och anknyter till de tre nivåer som beskrivs i Vidareutveckling och konkretisering av nivåer för den fortsatta anpassningen av smittskyddsåtgärder för covid-19. Anpassningar av åtgärder är knutet till när dessa nivåer bedöms uppnådda.
- Dokumentet är också relaterat till Åtgärder för att minska risken för smittspridning av covid-19 från personal inom vård, tandvård och omsorg och Provtagning för covid-19 inom kommunal vård och omsorg för äldre. I dessa beskrivs bland annat användning av munskydd för source control (för att skydda personer runt den som bär skyddet från smitta) och provtagning för screening, smittspårning och vid misstänkt infektion hos personer med symtom.
- Innehållet behöver omsättas till konkreta anpassningar baserat på regionala och lokala förutsättningar och riskbedömningar.

Folkhälsomyndigheten

Britta Björkholm

Avdelningschef

Avdelning för smittskydd och hälsoskydd

Innehåll

Om publikationen	3
Nivåer för anpassning av smittskyddsåtgärder - sammanfattning	5
Nivå 3	5
Nivå 2	5
Nivå 1	6
Anpassningar av smittskyddsåtgärder inom vård och omsorg	7
Screening	7
Munskydd för att skydda omsorgstagare och patienter.....	7
Viktigt att fortsätta med testning, smittspårning och basala hygienrutiner.....	8

Nivåer för anpassning av smittskyddsåtgärder - sammanfattning

Regeringen har presenterat en plan för hur åtgärder mot covid-19 kan anpassas till en successivt minskad smittspridning. Planen bygger på det förslag om anpassade smittskyddsåtgärder som Folkhälsomyndigheten presenterade den 12 maj. Här ges en kort sammanfattning av nivåindelningen, för ytterligare information hänvisas till [Vidareutveckling och konkretisering av nivåer för den fortsatta anpassningen av smittskyddsåtgärder för covid-19](#).

De nivåer som anges är utvecklade för hela samhället, men de är även tillämpliga inom vård- och omsorg. Det är alltid en samlad bedömning av det aktuella läget och det troliga framtida läget som avgör om anpassningar av åtgärder kan genomföras.

De indikatorer som bedöms vara väsentliga för nivåindelningen är:

- Smittspridningen
- Stabiliteten i utvecklingen
- Belastningen på sjukvården (intensivvården och slutenvården) på grund av covid-19
- Vaccinationstäckningen i den vuxna befolkningen

Nivå 3

- Innebär ett tillstånd nationellt med hårt belastad sjukvård som manifesteras genom att ett flertal regioner befinner sig i katastrofläge, förstärkningsläge eller stabsläge. Vård som inte är akut måste skjutas upp eftersom ett stort antal individer behöver vård för covid-19. En majoritet av regionerna har antingen en platå, är på en hög nivå eller har ett ökande antal fall.
- 14-dagars incidens >200 fall/100 000 invånare

Nivå 2

- Innebär ett tillstånd nationellt där sjukvården i de flesta regionerna har goda förutsättningar att klara av vård av covid-19-patienter. Det är en platåfas i smittspridningen på en relativt låg nivå eller ett minskande antal fall i flertalet regioner.
- 14-dagars incidens <200 fall/100 000 invånare
- Utvecklingen i smittspridningen ska ha varit stabilt nedåtgående i minst två veckor
- Totalt antal patienter i slutenvården på grund av covid-19 <300 varav patienter behov av intensivvård <70
- Vaccinationstäckningen, minst 1 dos, i befolkningen över 18 år > 50 %

Nivå 1

- Innebär ett tillstånd där det är få patienter som är inlagda med covid-19. Få individer bekräftas smittade med covid-19, och/eller mindre utbrott förekommer.
- 14-dagars incidens <50 fall/100 000 invånare
- Utvecklingen i smittspridningen ska ha varit stabilt nedåtgående i minst två veckor
- Totalt antal patienter i slutenvården på grund av covid-19 <100 varav patienter i behov av intensivvård <25
- Vaccinationstäckning, minst 1 dos, i befolkningen över 18 år > 70 %

Anpassningar av smittskyddsåtgärder inom vård och omsorg

Den effektivaste förebyggande åtgärden mot covid-19 är i nuläget vaccination. När vaccineringen mot covid-19 visar effekt i form av minskad risk för smittspridning respektive svår sjukdom kan andra smittförebyggande åtgärder stegvis tas bort.

Det är viktigt att än en gång påpeka, dels att en samlad bedömning av det aktuella läget och det troliga framtida läget behöver göras som ledning för anpassningar av åtgärder, dels att nationella rekommendationer behöver omsättas till konkreta anpassningar baserat på regionala och lokala förutsättningar och riskbedömningar.

Verksamheter behöver också vara förberedda så att borttagna åtgärder snabbt kan återinföras om behov av det skulle uppstå.

Screening

Så länge smittspridningen i samhället är hög är det inte aktuellt att ändra rekommendationerna som rör screening av personer som flyttar in på särskilda boenden, som återkommer dit från sjukhusinläggningar eller som växelvårdas. Även andra längre vistelser utanför det särskilda boendet kan vara orsak att testa en boende för att snabbt kunna upptäcka och hantera eventuell smitta.

En omfattande screening enligt ovan kan successivt minskas då smittspridningen avtar och vaccinationstäckningen ökar. Screening kan alltmer baseras på individuella riskbedömningar för enskilda vård- och omsorgstagare. Denna gradvisa anpassning kan göras under nivå 1.

Munskydd för att skydda omsorgstagare och patienter

För personal inom både äldreomsorg och hälso- och sjukvård gäller likaså att anpassningar av den rekommenderade användningen av munskydd för att skydda omsorgstagare och patienter mot smitta endast kan göras när samhällsspridningen når en väsentligt lägre nivå. Vaccinationstäckning kan variera mellan verksamheter och över tid, t ex när ny personal anställs. Vaccinationstäckning kan också vara svår för verksamheten att ha kännedom om. Det finns därför risk för att personal som rör sig mycket i samhället tar in smitta till verksamheten. Det kommer också alltid finnas vissa ovaccinerade vård- och omsorgstagare.

Det är därför rimligt att munskydd som source control för att skydda vård- och omsorgstagare kvarstår tills nivå 1 uppnåtts.

Annan användning av munskydd som source control, exempelvis för att skydda personal från att smitta varandra eller generell användning för att skydda alla personer som vistas i vård- eller omsorgslokalerna kan successivt trappas ned då nivå 2 uppnåtts.

Viktigt att fortsätta med testning, smittspårning och basala hygienrutiner

Inom äldreomsorgen finns de som är allra mest sårbara för svår sjukdom och död i covid-19. Även inom sjukvården finns patienter som tillhör olika riskgrupper. Det kommer alltid av olika skäl att finnas ovaccinerade omsorgstagare och patienter liksom personal inom vården och omsorgen. Det är därför viktigt att skyddet mot smittspridning upprätthålls oavsett vilken nivå för anpassning av åtgärder som smittspridningen bedöms ligga på. Detta grundläggande skydd innebär fortsatt hög uppmärksamhet på symtom, generös testning av både ovaccinerade och vaccinerade samt omfattande smittspårning runt fall i dessa verksamheter. Dessutom måste följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2015:10) om basala hygienrutiner alltid vara god för att förebygga spridning av såväl covid-19 som andra smittsamma sjukdomar i vård- och omsorgsmiljön.

Dokumentet är en komplettering till [Anpassning av smittförebyggande åtgärder inom vård-och omsorg med hänsyn till vaccination och epidemiologiskt läge](#) och beskriver hur smittförebyggande åtgärder i takt med en ökad vaccinationstäckning och förbättrat epidemiologiskt läge kan anpassas till beskrivna nivåer i [Vidareutveckling och konkretisering av nivåer för den fortsatta anpassningen av smittskyddsåtgärder för covid-19](#)

Innehållet i dokumentet bygger på en avvägning mellan risken med att lätta på åtgärderna relaterat till nyttan för dem som berörs och behöver omsättas till konkreta anpassningar baserat på regionala och lokala förutsättningar och riskbedömningar.

Målgrupper för detta dokument är i första hand regionernas smittskydds- och vårdhygienheter samt medicinskt ansvariga sjuksköterskor och socialchefer i kommuner .

Folkhälsomyndigheten är en nationell kunskapsmyndighet som arbetar för en bättre folkhälsa. Det gör myndigheten genom att utveckla och stödja samhällets arbete med att främja hälsa, förebygga ohälsa och skydda mot hälsohot. Vår vision är en folkhälsa som stärker samhällets utveckling.

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. **Östersund** Forskarens väg 3. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se